

Een nieuwe exoot in de vrije natuur

Aart Smit

Het zal midden juni 1984 zijn geweest toen de eigenaresse van een langs het Veluwerandmeer gelegen camping mij opbelde met de mededeling dat er een paartje vreemde vogels op het terrein rondvloog. Omdat de beesten met de snavels vol voer — meestal wormen — steeds naar de zelfde richting vlogen werd verondersteld dat er ook een nest met jongen aanwezig moest zijn. Daar de telefonische beschrijving niet op enige Nederlandse soort was toe te passen besloot ik zelf poolshoogte te nemen.

Door hun tamme gedrag gidsten de vogels me al spoedig naar hun nest. Op het drukste plaatsje van de goedbezette camping, de toiletgroep, was in een oude Wilg een nestholte betrokken, vermoedelijk ontstaan door een ingerotte tak. De holte lag ongeveer vier meter boven de begane grond en werd gedeeltelijk aan het oog onttrokken door een enkele wilgetak. Regelmatig kwamen de oude vogels met bekken vol wormen aanvliegen. In de aanvliegroute werd meestal de nok van een aangrenzend huis betrokken, van waaruit dan een hoger liggende tak van de wilgeboom werd aangevlogen. Van tak naar tak wippend werd dan het doel bereikt. Soms, als één der oude vogels de nestholte was binnengegaan bleef de partner geduldig buiten de deur wachten en gaf op deze manier de gelegenheid zich goed te laten bekijken.

De seksen bleken identiek te zijn getekend. De grootte was ongeveer die van een flinke Merel. Donkerbruine rugveren en borst. Zwarte kop, het roodbruine oog in een gele naakte huidvlek gevat die vooral achter het oog breed uitliep. Ook geel waren de snavel en de nogal forse poten. Vleugels en staart overwegend zwart. De centrale staartpenen hadden witte toppen. De vleugels droegen een wit veldje dat in rust nauwelijks waarneembaar was maar bij een vliegend exemplaar door de

uitgespreide vleugels een duidelijk witzwarte indruk gaf vooral, daar ook de onderstaart en buik helder wit waren.

De energieke manier van voortbewegen leek op die van een Beo. Zelf vermoedde ik op dat moment met één der Giansspreuwen te doen te hebben. Een vogel met een dergelijk robuust gedrag had ik ooit al eens in de herfst in een kleinschalige boomgaard aangetroffen en die bleek te moeten worden aangesproken met *Lamprocolius corruscus cor-*

**Herdermania of
Treurmania,
broedvogel
in Nederland.**

Tekening: Peter Trusler.

Op een vroeg tijdstip van de dag konden de vogels fotografisch worden vastgelegd.
Naar een dia van Wim Janszen.

ruscus. 'The Birds of South Africa' van Roberts (1957) bood uitkomst. Beschrijving en afbeelding wezen op de Indian Myna (*Acridotheres tristis*) of, zoals de Afrikaanders hem noemen: Indiese Spreeu. Een vogel, die meer namen draagt zoals Herdermania en Treurmania. Een vogelfamilie die dicht ligt aangeleund tegen de Beo's en de Glansspreeuwen. Het moesten ontsnapte kooivogels zijn, dat was duidelijk. Het was mij bekend dat in sommige veestallen in de nieuwe polders Glansspreeuwen werden gehouden die op een milieuvriendelijke manier de veeverblijven insectenvrij moesten houden. Voorzover bekend hoorde een aldaar ontsnapte vogel tot de Glansspreeuwen en niet tot de Myna's. Ook andere mogelijkheden werden nagegaan zoals vogelhandelaren en — houders in de lokale omgeving, maar dat leidde evenmin tot een positief resultaat.

De eigenaresse van de camping wilde voorspand geen ruchtbaarheid aan dit broedgeval geven om des vogels en harentwille. Onze belangstelling voor deze rare avil beperkte zich dus ook tot enkele korte bezoeken, waarvan één door Wim Janszen op een vroeg tijdstip van de dag waarop de vogels fotografisch konden worden vastgelegd. Rond de 7e juli — toen ik met vakantie elders verbleef — moeten de jongen zijn uitgevlogen. Een slechter tijdstip hadden de beesten niet uit kunnen kiezen omdat die dag een flinke

storm met orkaansterkte woedde. Was dat de reden dat er van de drie jongen die door enkele campinggasten eerst werden waargenomen, maar één overbleef?

Op dit moment, eind oktober 1984, worden steeds drie vogels waargenomen, vermoedelijk twee oude vogels met een jong. Ze voeden zich met allerlei insecten, wormen en sprinkhanen, maar ook met afval dat ze uit de containers halen. Echte alleseters dus, die zich ook op het tafelafval storten. Grzimek schrijft dat een verwante soort, de Kuifmania (*Acridotheres cristatellus*), na met succes in Vancouver (Brits Columbia) te zijn geïntroduceerd, zich in enkele jaren tot 20.000 vrij vliegende exemplaren uitbreidde. In hun oorspronkelijke Indiase gebied komen ze tot op een hoogte van 5000 meter voor. Ze lijken dus best in staat te zijn een normale Hollandse winter te overleven.

Het is de vraag of wij deze nieuwe exoot met open armen moeten ontvangen. De soort verspreidde zich reeds door toedoen van de mens in Zuid-Afrika, Nieuw-Zeeland en Australië. Met het Vancouver-voorbeeld voor ogen is er in ons landje niet direct behoefte

Het moesten ontsnapte kooivogels zijn, dat was duidelijk.
Naar een dia van Wim Janszen.

aan een oneuropese soort zoals deze Myna's die, naar ik aanneem, onopzettelijk zijn verspreid en hun vrije huishoudentje aan het randmeer opzetten.

Voorlopig lijkt er nog geen gevaar voor oneerlijke concurrentie te bestaan voor onze inheemse lijsterachtigen. Ziet u in de toekomst in het veld, de tuin of de voertafel een paar vreemde vogels rondscharrelen op wie bovenstaande beschrijving past, weet dan dat hun wieg vermoedelijk in het Veluwe land stond!

■ Aart Smit, Lugtenbergweg 38, 8071 XH Nunspeet.